

PROJEKT GRAĐANSKIH PRAVA Civil Rights Project

Sisak, 13.8.2021.

Program društvene i gospodarske revitalizacije

potpomognutih područja

Sisačko – moslavačke županije pogođenih potresom

PREDMET: Komentari e - savjetovanje

3.1 Analiza općeg kretanja stanovništva

Ovdje je vrlo važno nadodati kako je Zakon o prebivalištu (NN 144/12, 158/13) doprinio egzodusu stanovništva da se iz evidencije prebivališta građana SMŽ brišu građani po prijavama fizičkih osoba bez pravno i faktično utvrđenih činjenica. Na temelju telefonskih dojava susjeda MUP RH donosio je rješenja o brisanju prebivališta građana na temelju jednog terenskog posjeta tijekom kojeg osoba nije zatečena na kućnoj adresi. Ovo je rezultiralo progonom i zadiranjem u osobna pitanja svake individue te je također uzrokovalo brojne upravne sporove i zatrpavanje upravnih sudova RH.

Također, Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje upravo provodi terenske izvide na stanovima dodijeljenima kroz institut stambenog zbrinjavanja te u tim predmetima ukoliko osoba nije zatečena na adresi donosi negativna rješenja o ukidanju prava na stambeno zbrinjavanje i raskid ugovora o stambenom zbrinjavanju.

Sve ovo vrlo demotivira naše sugrađane na bilo koji oblik ostanka na teritoriju SMŽ te smatramo neprimjerenim da se provode ovakve restriktivne mjere koje doprinose napuštanju naše županije, a o kojima nitko ne priča.

3.2 Obilježja rasta i struktura gospodarstva županije

U pogledu gospodarske strukture treba dodati kako je zaposlenost stanovništva SMŽ najveća u tijelima državne uprave. Država je najveći poslodavac u SMŽ te najveći investitor i to je jedan od najvažnijih čimbenika frapantno loše gospodarske slike SMŽ.

Strategija ljudskih potencijala SMŽ 2014.-2020., imala je sadržajno dobre mjere međutim iste nisu pratili financijski aspekti te iste nisu provedene u cijelosti. Tako na primjer u istoj je predviđeno poticanje zapošljavanja u civilnom društvu radi jačanja kapaciteta civilnoga društva, a koje će rezultirati povlačenjem projekata u SMŽ. Držimo kako ova mjera nije provedena jer na godišnjoj razini SMŽ je civilnom društvu raspodjeljivala minorne iznose sredstava na objavljenim natječajima te je uistinu neprilagođeno očekivati kako će potpora u visini od cca 4.000,00 kuna rezultirati zapošljavanjem mlade osobe u udruzi koja će pridonijeti povećanju kapaciteta te povećanju broja projekata.

PGP Sisak, S. i A. Radića 6/5, 44000 Sisak

Tel: + 385 44 571 752, 0800 200 098; Fax: +385 44 521 292

e-mail: pgp-sisak@crpsisak.hr

www.crpsisak.hr www.moja-prava.info www.romismz.info

U predloženim mjerama nisu definirani nositelji mjere, vremenski okviri kao niti jasni financijski pokazatelji. Iz ovoga proizlazi kako mjere vjerojatno nikada neće biti provedene. Dapače, kozmetičke su i vrlo nestručno sastavljene.

Mjera 1.1. Povećanje kapaciteta zapošljavanja u gospodarstvu Županije

I do sada smo imali mjere za mlade do 30 godina no ovo je u većini slučajeva neodrživ institut iz razloga što nakon isteka te mjere mali postotak osoba ostaje raditi na radnim mjestima. Ove mjere su do sada samo privremena pomoć poslodavcu u prevladavanju njihovih trenutnih pomanjkanja kapaciteta te iz razloga loše gospodarske situacije nakon isteka mjere ne mogu produžiti ugovor o radu. Također, razne prekvalifikacije bi trebale ići u smjeru zapošljavanja ili samozapošljavanja dok je do sada bio slučaj da se npr. osoba prekvalificira za konobara jer je usmjerena od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje iako osoba to doista ne želi raditi. Time se ne postiže cilj. Također stručne službe trebale bi voditi pregled prekvalificiranih osoba te isti prilagoditi stvarnim potrebama tržišta.

Nadalje, mjere poticanja samozapošljavanja velik su instrument za potencijalne korisnike tih mjera (poslodavce) da ostvare trenutni prihod koji dugoročno nije održiv odnosno ovdje bi trebao biti cilj da se sredstva raspodjeljuju na način da se ne pruži npr. 20 potpora ugostiteljskim objektima jer na taj način širimo ovu djelatnost, a radi malog broja konzumenata (egzodusa stanovništva i nezaposlenosti) dolazi do velikih dugovanja prema državi koja su veća od podijeljenih potpora. Država bi ovdje trebala razraditi strateški plan podjele potpora za deficitarna zanimanja, na taj način bi se potaknulo malo i srednje poduzetništvo i otvaranje prvenstveno proizvodnih procesa koje SMŽ nema.

Specifično u gradu Sisku i Petrinji država putem nadležne institucije podupire otvaranje već ionako mnogobrojnih ugostiteljskih objekata, frizerskih i kozmetičkih salona te se potencijalni poslodavci odlučuju za ta zanimanja upravo jer ih je država na neki način usmjerila u te djelatnosti. Država time šteti sadašnjim poslodavcima tih djelatnosti jer nema zdravog tržišta. Ovo se pod hitno treba mijenjati jer je temelj gospodarstva proizvodnja te potpore treba usmjeriti u proizvodne procese.

Mjera 1.2. Jačanja produktivnih kapaciteta gospodarstva Županije

U okviru opisa ove mjere, a uzimajući u obzir Ishod pod nazivom „Unapređenje drvno – prerađivačkog sektora“ na str. 58 programa držimo da je svako daljnje poticanje pustošenja naših šuma za potrebe drvno – prerađivačke industrije neprimjereno ako uzmemo u obzir koliko se predmeta vodi na nadležnim državnim odvjetništvima radi krađe šuma ili koliko je ugovora o kupoprodaji sklopljeno o kupnji šumskih površina radi njihova pustošenja.

Prednost se ovdje daje zelenoj i kružnoj ekonomiji pa se postavlja pitanje težimo li poticanju održivog razvoja, gospodarstva koje neće opustošiti naš zeleni okoliš i u kojoj smo ovdje korelaciji. Pustošenjem šumskih površina nećemo doprinijeti manjem uništenju okoliša uz povećanje ekonomske učinkovitosti što je cilj kružne ekonomije.

S tim u vezi Ishod pod nazivom „Unapređenje drvno – prerađivačkog sektora“ predlažemo brisati.

Mjera 1.3. Povećanje atraktivnosti i funkcionalnosti poslovnog i gospodarskog okruženja u Županiji

U opisu ove mjere kao i u aktivnostima koje prate ovu mjeru nedostaje konkretnih aktivnosti koje će se odvijati radi ostvarenja cilja. Vidljivo je kako je mjera preuzeta iz dokumenta Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine što nas dovodi do zaključka da nije prilagođena trenutnim potrebama SMŽ kao i najvažnije brzom djelovanju, već je riječ o dugotrajnim procesima na koje SMŽ ne može čekati.

Mjera 1.4. Razvoj održive poljoprivrede

Razvoj održive poljoprivrede počiva na obnovi ili izgradnji poljoprivrednih i gospodarskih objekata postradalih u potresu, a koja obnova je temelj daljnjih aktivnosti u razvoju održive poljoprivrede u županiji. Ovdje je nužna hitna intervencija u pogledu izmjene sadašnjeg zakona.

Neprihvatljivo je što se u ovoj mjeri govori o umrežavanju proizvoda. Ne može umrežavati proizvodi već se umrežavaju proizvođači. Također, nužno je ne favorizirati poljoprivrednu proizvodnju te predložimo izmijeniti mjeru na način da se potpore korištenju komparativnih prednosti Sisačko – moslavačke županije potiču u svim segmentima poljoprivredne proizvodnje za koje postoje prirodni uvjeti. U opis ove mjere trebalo bi dodati da se potiče što veća prerada i finalizacija proizvoda na gospodarstvima kao i stvaranje kratkim lanaca opskrbe u samoj županiji. Obiteljska poljoprivredna gospodarstva u Republici Hrvatskoj su oslonjena na trgovačke lance koji su u poziciji moći. Stvaranje kratkih lanaca opskrbe zahtjeva i podizanje svijesti cjelokupnog stanovništva o njihovoj važnosti. Treba u aktivnostima definirati mjere za brzim učinkovitim modelom stavljanja u funkciju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske, a kojim ravnaju jedinice lokalne samouprave. RH ima 750000 hektara poljoprivrednog zemljišta koje još nije stavljeno u funkciju prema posljednjim zakonskim rješenjima. SMŽ je druga županija po broju hektara. Za SMŽ bi bilo relevantno propisati model stavljanja u funkciju privatnog poljoprivrednog zemljišta koje zapušteno i ne koristi se iz razloga što su vlasnici izvan granica RH ili su neriješeni imovinsko – pravni odnosi.

Mjera 1.5. Razvoj održivog turizma

Podržavamo poticanje zdravstvenog turizma u županiji te obnovu lječilišta Topusko. Postavlja se pitanje na koje se prirodno i kulturno naslijeđe misli u ovoj mjeri i zašto nije navedeno što je u planu promovirati i poticati kako bi se potaknuo turizam županije. Mjera je preopćenita i ostavlja dojam da se ništa u okviru iste neće dogoditi. Kao primjer konkretnih potreba navodimo grad Sisak gdje je trenutno posljedicom potresa stradala cijela kulturno povijesna jezgra grada, Holandska kuća, Stari grad, Mali Kaptol te hotel Panonija u smislu smještajnog kapaciteta. Držimo također kako je u ovoj mjeri trebala stajati Hrastovačka gora te Petrova gora kao dio brdsko-planinskog turizma te cikloturizma. Značajno bi bilo poticati njihove kapacitete te ih spojiti s ruralnim turizmom. Zanemaren je i Memorijalni centar Jasenovac kao povijesno naslijeđe. U okolici centra zanemarena je gastro ponuda autohtonih domaćih proizvoda lokalnih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava kao i svi drugi oblici turističkih djelatnosti primjenjivih na tom području.

Mjera 1.6. Veća apsorpcija EU fondova

U ovoj mjeri nedostaje konkretnih aktivnosti. Obrazovanje ljudskih potencijala svakako doprinosi pozitivnom učinku, ali je dugoročan proces koji ne može polučiti pozitivne pomake koji su sada županiji hitni i neophodni. Rješenje veće apsorpcije EU fondova leži u direktnom ugovaranju s konzultantskim

PGP Sisak, S. i A. Radića 6/5, 44000 Sisak

Tel: + 385 44 571 752, 0800 200 098; Fax: +385 44 521 292

e-mail: pgp-sisak@crpsisak.hr

www.crpsisak.hr www.moja-prava.info www.romismz.info

kućama koje imaju iskustva u provedbi EU projekata. Također, apsorpcija nije održiva niti može biti povećana bez suradnje države na način da se poštuju planovi raspisivanja natječaja te rokovi za obradu prijava i ugovaranje.

Mjera 2.1. Zadržavanje postojećeg i poticanje doseljavanja novog stanovništva

Mjera ovisi isključivo o prethodnim mjerama na način kako smo to u istima i opisali. Sve je mjere bi trebale biti fokusiranje barem u prvoj fazi provedbe na zadržavanje postojećeg stanovništva što je u direktnoj korelaciji sa brzinom obnove oštećenih ili porušenih nekretnina.

Mjera 2.2. Poticanje prirodnog prirasta stanovništva

Držimo da bez zaustavljanja negativnog ekonomskog trenda i porasta životnog standarda u županiji niti jedna poticajna mjera za prirodni prirast stanovništva ne može dati rezultat.

Mjera 2.3. Ekonomska i socijalna integracija starijeg stanovništva u lokalnu zajednicu

Briga o starijim osobama treba biti osigurana kroz programe i aktivnosti koje se provode van institucionalno. Dnevni boravak, mobilni timovi te elektronička pomagala također su izvrstan alat putem kojeg se starijoj osobi koja je još uvijek sposobna brinuti o sebi osigura primjerena zaštita i život u socijalnoj sredini na koju je osoba naviknula.

Mjera 3.1. Obnova stambenih i poslovnih objekata

Ova mjera je napisana deklarativno te se iz nje ne mogu jasno razlikovati modeli obnove poslovnih stambenih ili objekata pod kulturnom zaštitom. Isto je i u slučaju rješavanja imovinsko – pravnih odnosa gdje je jedan od većih problema legalizacija privatnih objekata koja do sada nije izvršena. Legalizacija nezakonito izgrađenih građevina je goruće pitanje obnove jer svi objekti za koje nije podnesen zahtjev za legalizaciju ne mogu biti legalizirani zbog prekluzivnog roka zatvorenog 2018., iz Zakona o postupanju s nezakonitom izgrađenim građevinama (NN 86/12, 143/13, 65/17, 14/19). Građevine koje nisu legalizirane i za koje nije podnesen zahtjev danas mogu pribaviti ozakonjenje jedino podnošenjem zahtjeva za izdavanje građevinske dozvole koja procedura traje godinu dana i za prosječnu obiteljsku kuću iznosi od 30.000,00 – 50.000,00 kuna.

Mjera 3.2. Izgradnja novih stambenih i poslovnih objekata

Kao pod 2.1.

Mjera 3.3. Financijska podrška stanovništvu, poduzetnicima i obrtnicima

Mjera je neodrživa i ovisi od volje banaka koje nisu u vlasništvu Republike Hrvatske. Također, na početku 2021., stanovništvo SMŽ je bilo podržano moratorijem na kredite tri mjeseca prilikom kojeg su banke same obustavljale naplatu rate kredita tri mjeseca bez odobrenja klijenta da bi u travnju sve tri rate kredita klijentima sjedale na naplatu. Očekivati da će država poduzeti i preuzeti na sebe lobiranje kako bi ova mjera bila provediva je nerealno. Nadodajmo kako stale injekcije države također dugoročno nisu od značaja za pogođeno područje ako se rezultat tih injekcija nije nadogradnja financijske podrške na način da je doprinijeto dugoročnoj održivosti i da je stvoren održiv sustav.

Mjera 4.1. Obnova i izgradnja komunalne, prometne, energetske i digitalne infrastrukture

Mjera je preopćenita, nije u skladu s trenutnim potrebama niti je posve jasno na što se konkretno odnosi.

Mjera 4.2. Obnova i izgradnja svih područja društvene infrastrukture

Mjera je preopćenita, nije u skladu s trenutnim potrebama niti je posve jasno na što se konkretno odnosi.

TABLICA 5.3. Mjere i aktivnosti Programa

Mjera 1.1. Povećanje kapaciteta zapošljavanja u gospodarstvu Županije

Kao pod Prijedlog mjere 5.2., Mjera 1.1.

Nadodajmo da se aktivnosti provode kroz Europski socijalni fond te Hrvatski zavod za zapošljavanje te se većinom vode na poticanje samozapošljavanja ili zapošljavanja, ali bez dugoročne vizije i ozbiljnijih rezultata. Prestankom odobrene potpore prestaje i privredna aktivnost.

Mjera 1.2. Jačanja produktivnih kapaciteta gospodarstva Županije

Iz predmetnih aktivnosti uopće se ne može iščitati konkretni modeli pomoći realnom sektoru. Poticanje razvoja klastera je neprimjereno iz razloga što županija nema dovoljan broj poslovnih subjekata koji bi mogli biti nositelj klastera.

Aktivnosti se trebaju konkretizirati.

Mjera 1.3. Povećanje atraktivnosti i funkcionalnosti poslovnog i gospodarskog okruženja u Županiji

Aktivnost izgradnje poduzetničkih zona nema smisla jer poduzetničke zone postoje i zjape prazne ili poluprazne. Iz pojedinih zona raste korov jer nemaju poduzetničke aktivnosti niti služe razvoju gospodarstva. S tim u vezi graditi nove poduzetničke zone je stvarno neprimjereno i nepromišljeno. Obrazovanje i osposobljavanje stručnog kadra JLS svakako bi trebalo dati pozitivan učinak, ali u vremenu teškog i alarmantnog stanja u kojem se nalazi županija nije svrsishodno.

Aktivnosti se trebaju konkretizirati.

Mjera 1.4. Razvoj održive poljoprivrede

Aktivnost osnivanja zadruge nema apsolutno nikakvih prednosti ispred bilo kojeg organizacijskog oblika u poljoprivredi (d.o.o, OPG, obrt) u smislu povlačenja EU fondova tako da je njeno isticanje besmisleno.

Aktivnost osnivanja klastera dugoročno ima smisla no pitanje je tko od postojećih proizvođača je spreman pod postojećim uvjetima da se udružuje u klaster što su pokazali i rezultati mjera ruralnog razvoja koji se odnose na klaster.

Županija ima dovoljan broj obiteljskih poljoprivrednog gospodarstava osnivanje radi osnivanja nema smisla. Osnivanje treba imati dugoročnu viziju i u tom smjeru treba gledati.

Ekološka proizvodnja ima smisla u revitalizaciji županije, ali aktivnost u točki 3., nema nikakve veze s ekološkom proizvodnjom.

U točki br.6. ne vidimo na što su usmjerene konkretno mjere. Je li riječ o samo povećanju stočnog fonda u segmentu konvencionalne proizvodnje na farmama ili je riječ o inovativnim modelima slobodnog uzgoja stoke na otvorenom i dobrobitima vezanim uz tu vrstu proizvodnje.

Mjera 1.5. Razvoj održivog turizma

PGP Sisak, S. i A. Radića 6/5, 44000 Sisak

Tel: + 385 44 571 752, 0800 200 098; Fax: +385 44 521 292

e-mail: pgp-sisak@crpsisak.hr

www.crpsisak.hr www.moja-prava.info www.romismz.info

Aktivnosti bi trebale biti fokusirane smanjenju siromaštva i nezaposlenosti te su izravnoj korelaciji s razvojem održive poljoprivrede. Naime, kontinentalni turizam je u županiji zanemaren trebao bi omogućiti da lokalna obiteljska poljoprivredna gospodarstva mogu moći prodati svoje proizvode turistima te da strategija turizma u županiji potiče tu potrošnju.

Revitalizacija lječilišta Topusko u koje će se i dalje slijevati novac iz državnoga proračuna nije održivi turizam. Lječilište Topusko sada služi za smještaj službenika MUP RH-a koji rade nadzor državne granice i za rehabilitaciju bolesnika putem zdravstvenog sustava, a troškove podmiruje država iz svoga proračuna. Tu nema riječi o zdravstvenom turizmu.

Aktivnosti se trebaju konkretizirati.

Mjera 1.6. Veća apsorpcija EU fondova

Županiji su potrebne hitne intervencije odnosno hitno apliciranje na natječaje. Aktivnosti obrazovanja službenika JLS kao i zaposlenih u poduzetništvu dugoročno bi trebale dovesti do pozitivnih učinaka međutim sadašnje aktivnosti ove mjere zahtijevaju hitna djelovanja i rad s konzultantskim tvrtkama s iskustvom u povlačenju EU sredstava.

Aktivnosti se trebaju konkretizirati.

Mjera 2.1. Zadržavanje postojećeg i poticanje doseljavanja novog stanovništva

Komentar iz točke 3.1. ovog dokumenta.

Mjera 2.2. Poticanje prirodnog prirasta stanovništva

Aktivnosti trebaju biti usmjerene na poboljšanje materijalnih prava i radnih uvjeta osobnih asistenata/ica u vrtićima i školama te povećanje njihovog broja za rad s djecom s poteškoćama u razvoju. Također, važno je osigurati i dovoljan broj asistenata za pripadnike romske nacionalne manjine radi poticanja ostanka Roma u obrazovnom sustavu.

Mjera 2.3. Ekonomska i socijalna integracija starijeg stanovništva u lokalnu zajednicu

Preduvjet aktivnosti poticanja starijih osoba na ekonomsku, radnu i društvenu aktivnost je prvenstveno prevencija općih dekompenzacija u starosti te poticanje izvaninstitucionalne brige o starijim osobama radi što duljeg ostanka u svom okruženju. Sada je slučaj da se zbrinjavanju starijih osoba o kojima nitko ne brine pribjegava smještajem u bolnički sustav. Prevencija nasilja nad starijim osobama također je primarna u zaštiti prava starijih osoba.

Mjera 3.1. Obnova stambenih i poslovnih objekata

Aktivnost obnove treba biti fokusirana na legalizaciju objekata koji nisu legalizirani prema Zakonu. (Vidi pod Prijedlog mjere 5.2., Mjera 3.1.) Na terenu sada imamo slučajeve nekretnina stradalih u potresu čiji su vlasnici primili donaciju mobilne kuće, ali ne mogu ostvariti pravo na priključak električne energije jer nemaju dokaz o legalnosti objekta. Ovaj problem može se premostiti izmjenama i dopunama Zakona o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19) na način da se čl. 186 proširi da se isti odnosi i na objekte donirane nakon potresa kao i na građevine izrađene, rekonstruirane, obnovljene ili sanirane u provedbi propisa o obnovi iz Zakona o obnovi zgrada oštećenih potresom na području grada Zagreba, Krapinsko – zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko – moslavačke županije i Karlovačke županije (NN 102/20, 10/21).

PGP Sisak, S. i A. Radića 6/5, 44000 Sisak

Tel: + 385 44 571 752, 0800 200 098; Fax: +385 44 521 292

e-mail: pgp-sisak@crpsisak.hr

www.crpsisak.hr www.moja-prava.info www.romismz.info

Mjera 3.2. Izgradnja novih stambenih i poslovnih objekata

Aktivnost je nedorečena i nejasna. Nije jasno tko su nositelji aktivnosti, tko će graditi stambene i poslovne objekte, nije jasna alokacija financijskih sredstava za potencijalne projekte niti na koje se projekte misli. Isticanje standarda gradnje i sigurnosti od potresa već je integrirana u postojeće zakonske propise vezano uz izgradnju novih objekata te je ne treba posebno naglašavati. Opasnost može biti da se ne poštuju propisani standardi i zakonska regulativa.

Mjera 3.3. Financijska podrška stanovništvu, poduzetnicima i obrtnicima

Kao pod Prijedlog mjere 5.2., Mjera 3.3.

Mjera 4.1. Obnova i izgradnja komunalne, prometne, energetske i digitalne infrastrukture

Aktivnost u opisu točke 3., nema veze sa energetsom infrastrukturom. Govori se o poticanju izgradnje energetske infrastrukture, a u opisu se spominju ceste. Također vidljivo je u točki 4. da se u digitalnoj infrastrukturi spominje sustav opskrbe plinom što je trebalo stajati u točki 3.

Upravo svjedočimo problematici u smislu rada županijskih tijela i ureda na način da se institucije izmještaju u prostore bez prethodno stvorenih preduvjeta za rad. Službenici nemaju osiguran internet i telefone. Postavlja se ovdje pitanje kako ćemo provesti obnovu. Od ljudi čija je nekretnina stradala u potresu traži se mnoštvo dokumentacije koje država zahtjeva u postupcima obnove, a svi se ti dokumenti nalaze u elektronskom obliku i trebali bi biti umreženi i dostupni administraciji. Ova problematika neće biti riješena kozmetičkom aktivnostima poput ovih.

Aktivnosti su nedorečene i nejasne.

Mjera 4.2. Obnova i izgradnja svih područja društvene infrastrukture

Aktivnost je nedorečena i nejasna. Nije jasno tko su nositelji aktivnosti, tko će graditi stambene i poslovne objekte, nije jasna alokacija financijskih sredstava za potencijalne projekte niti na koje se projekte misli. Isticanje standarda gradnje i sigurnosti od potresa već je integrirana u postojeće zakonske propise vezano uz izgradnju novih objekata te je ne treba posebno naglašavati. Opasnost može biti da se ne poštuju propisani standardi i zakonska regulativa.

Tablica 5.4. Sufinancirani projekti OPKK prema prioritetnim osima na području SMŽ

U tabličnom prikazu projekata stoje projekti i njihov očekivani rok završetka. Nejasno je iz kojeg razloga su u tablici prikazani projekti koji su okončani te koji je iznos alociranih sredstava. Ako je bio cilj da se prikaže koliko je ukupno sredstava povučeno iz OPKK do sada držimo da taj podatak nije trebao zauzeti toliko stranica dokumenta već da se je u tabličnom prikazu projekata trebalo prikazati konkretne projekte koji će pratiti mjere i aktivnosti ovog programa.

Tablica 6.1. Prijedlog pokazatelja za praćenje učinaka i ishoda ostvarenja cilja 1

Pokazatelji učinka bez zadanih brojeva nemaju smisla i ne ostavljaju dojam da će se mjere uistinu realizirati. Preopćenite su, manjkave i nedorečene.

7. Zaključak

Program revitalizacije SMŽ bez obzira što idejno predstavlja dugoročan plan poticanja razvoja županije te bez obzira na odvojenost od zakonske regulative u procesu obnove kao prijedlog programa je u cijelosti promašen. Prijedlogu Programa prijeko je potrebna nadopuna dokumenta planom za

PGP Sisak, S. i A. Radića 6/5, 44000 Sisak

Tel: + 385 44 571 752, 0800 200 098; Fax: +385 44 521 292

e-mail: pgp-sisak@crpsisak.hr

www.crpsisak.hr www.moja-prava.info www.romismz.info

desetogodišnje razdoblje s precizno navedenim prioritetima. Plan treba sadržavati konkretne planirane investicije za razdoblje provedbe, projekciju troškova, nositelja i izvore financijskih sredstava.

Revitalizacija SMŽ je propuštena i tijekom obnove nakon Domovinskog rata pa s tim u vezi dugoročan proces razvoja nije rješenje za sadašnje stanje županije. Županiji su potrebne hitne intervencije i hitni projekti s konkretnim društvenim i gospodarskim ciljevima. Detaljna konkretizacija predloženih mjera i aktivnosti u okviru nekih budućih Operativnih programa nadležnih institucija i tijela državne uprave znači ponovno jedan dugoročan proces koji ne može biti i neće biti osmišljen na način da će pridonijeti trenutačnim potrebama kao i rješenjima s kojima već kasnimo. Sadašnjim postavkama doprinosimo samo još jednoj vremenskoj praznini u kojoj se ništa ne događa osim čekanja i daljnjeg egzodusa stanovništva.

Primaran cilj revitalizacije je prvenstveno zadržavanje postojećeg stanovništva koje sada nema budućnosti. Što znači značajan stupanj fleksibilnosti u operacionalizaciji. Ovo ostavlja nadležnim institucijama i ministarstvima zadatak da pomno čitaju ovaj program i da nakon utvrđenih vizija donose nove programe koji mogu biti i promašeni. Jasno je da Program revitalizacije ne može obuhvatiti problematiku županije do najsitnijih detalja no smisao ovog programa trebale su biti hitne mjere intervencije. Ujedno danas već imamo mnoštvo napisanih dokumenata koji su svrha sama sebi i mrtvo slovo na papiru stoga je nepotrebno gomilati dokumente koje ionako nitko neće konzumirati.

SMŽ nema industriju, a proizvodni procesi čine vrlo mali postotak ukupnog gospodarstva. Poljoprivredna proizvodnja je zanemarena dodijeljeni projekti ne potiču daljnji razvitak već su privremena injekcija. Razvojna agencija županije trebala bi biti tijelo koje će davati savjetodavne usluge fizičkim osobama, poduzetnicima i obrtnicima te imati kapacitete za pisanje projekata iz raznih fondova.

SMŽ je potrebno vratiti industriju i proizvodnju kako bi se otvaranjem novih radnih mjesta potaknuo ostanak stanovništva. Što se tiče naseljavanja SMŽ, trebalo bi napraviti statistički prikaz konzumacije prava iz Zakona o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima (NN 106/18, 98/19) i utvrditi koliko je zahtjeva podneseno i koliko je stambenih jedinica dodijeljeno kroz odredbe koje se tiču poticanja naseljavanja, te koliko je točno neriješenih zahtjeva. Nakon toga svakako bi široj javnosti bila jasnija slika kako imamo propise koji su neprovedivi te nam svako daljnje donošenje novih nije potrebno. Potrebna su nam konkretna djelovanja s konkretnim ciljevima za koje država izgledno usprkos mnogobrojnoj birokraciji i dalje nema kapaciteta.

PGP Sisak